

ENERGINET
Myndighedsenheden

Energinet
Tonne Kjærsvvej 65
DK-7000 Fredericia

+45 70 10 22 44
info@energinet.dk
CVR-nr. 28 98 06 71

Dato:
5. april 2022

Forfattere:
ARY/EAR/HEP

**ANSØGNING OM UNDTAGELSE TIL AT
OFFENTLIGGØRE INDIVIDUELLE BUD EFTER ARTIKEL
12, STK. 4 I KOMMISSIONENS FORORDNING (EU)
2017/2191 AF 23. NOVEMBER 2017 OM
FASTSÆTTELSE AF RETNINGSLINJER FOR
BALANCERING AF ELEKTRICITET**

Indhold

1. Indledning.....	3
2. Retsgrundlag	3
3. Markedsinformation pr. produkt.....	4
4. Bekymringer for markedsmisbrug	4
5. Offentlig høring	5
6. Analyse af Svenska kraftnäts bekymringer med offentliggørelse af individuelle bud.....	5

1. Indledning

Energinet søger om undtagelse fra at offentliggøre individuelle bud på balanceringskapacitet fra frekvensstyrte normaldriftsreserver (FCR-N) og frekvensstyrte driftsforstyrrelsesreserver (FCR-D) som foretages på det fælles østdansk/svenske FCR-marked efter artikel 18, stk. 7, litra e, jf. artikel 12, stk. 4 i Kommissionens Forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet.

Svenska kraftnät har ansøgt Energimarknadsinspektionen (Ei) om en undtagelse med hjemmel i samme regulering, da Svenska kraftnät mener, at der er begrundet frygt for markedsmisbrug, hvis budene offentliggøres¹. Det fælles østdansk/svenske FCR-marked er på henholdsvis 260 MW (FCR-N) og 625 MW (FCR-D), hvoraf svenskernes andel udgør 93%.

Energinet har valgt at lægge Svenska kraftnäts analyse af markedskoncentrationen til grund for Energinets ansøgning, da svenske aktører leverer godt 90% af det samlede behov.

På baggrund af fordelingen mellem Energinets og Svenska kraftnäts behov i det fælles østdansk/svenske FCR-marked og svenske vs. danske aktørs bud og leverancer af FCR-N og FCR-D til at dække Energinets og Svenska kraftnäts behov, vurderer Energinet at en undtagelse ikke vil være skadelig for et velfungerende elmarked.

Energinet vil fortsat offentliggøre og publicere gennemsnitspriser for det fælles østdansk/svenske FCR-marked for både FCR-N og FCR-D.

2. Retsgrundlag

EU-kommissionen har udstedt en række forordninger (såkaldte netregler) med hjemmel i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2009/714 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling (herefter benævnt elforordningen).

Netreglerne afspejler elforordningens mål om et velfungerende indre energimarked i Europa, som opnås ved et bindende samarbejde og harmoniserede fælles regler. Netreglerne har til formål at etablere fælleseuropæiske regler for alle, der er involveret i at drive, planlægge eller bruge det europæiske elsystem. Netregler regulerer en række forhold om tilslutning til elnettet, drift af elnettet og markedet for handel med elektricitet.

Efter Kommissionens forordning (EU) 2017/2195 af 23. november 2017 om fastsættelse af retningslinjer for balancering af elektricitet (herefter EBGL) har Energinet pligt til i sin egenskab af TSO, enten alene eller i fællesskab af andre TSO'er, at udvikle og anmelde metoder, der skal udmønte enkelte bestemmelser i forordningen. Det fremgår specifikt at de enkelte forordninger, hvorvidt disse regler/metoder skal godkendes af Forsyningstilsynet, samt tidsfrister herfor.

EBGL fastlægger rammerne for en integration af balanceringsmarkederne i Europa. Som et element heri, skal de enkelte TSO'er fastlægge vilkår og betingelser for leverandører af balancerings tjenester og balanceansvarlige aktører i deres område.

Det følger af artikel 18 i EBGL, at Energinet skal fastsætte vilkår og betingelser for leverandører af balancerings tjenester og balanceansvarlige aktører efter EBGL artikel 18. Forsyningstilsynet

¹ Jf. "Ansökan om undantag från publicering av enskilda bud enligt artikel 12.4 i Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 om fastställandet av riktlinjer för balanshållning av el", SvK, 28-09-2021.

godkendte den 18. december 2019² Energinets vilkår og betingelser for leverandører af balancerings-tjenester og balanceringsansvarlige aktører efter EBGL artikel 18, hvori Forsyningstilsynet blandt andet har foretaget en prøve af, om Energinets markedsforskrifter C1, C2 og C3 samt Energinets dokumenter *Prækvalifikation af anlæg og aggregerede porteføljer* og *Systemydelse til levering i Danmark - Udbudsbetingelser*, opfylder de specifikke vilkår og betingelser, der skal fastsættes for leverandører af balancerings-tjenester og balanceansvarlige aktører efter EBGL artikel 18.

EBGL-artikel 18, stk. 7, litra e hjemler, at Energinet kan indføje en undtagelse fra forpligtelsen til at offentliggøre oplysninger om tilbudte priser på balanceringsenergi eller balanceringskapacitet af frygt for markedsmissbrug, jf. artikel 12, stk. 4 i EBGL i Energinets vilkår og betingelser. Energinet har ikke tidligere gjort brug af denne mulighed.

Det følger af artikel 12, stk. 4, at Energinet med forbehold af godkendelsen i henhold til artikel 18 kan tilbageholde offentliggørelsen af oplysninger om tilbudte priser på balanceringskapacitet eller balanceringsenergi, såfremt dette er begrundet af frygt for markedsmissbrug, jf. afsnit 4 og ikke er til hinder for elektricitetsmarkedernes effektive funktion, jf. afsnit 5.

Forsyningstilsynet skal godkende Energinets ansøgning om undtagelse til at offentliggøre individuelle bud efter artikel 5, stk. 4, litra c, jf. artikel 18.

3. Markedsinformation per produkt

FCR-D og FCR-N i Østdanmark leveres af elproduktions- og elforbrugsenheder, der automatisk reagerer på frekvensændringer i nettet. FCR-D reserven i Østdanmark aktiveres inden for 30 sekunder og er et asymmetrisk produkt hvor op- og nedregulering håndteres særskilt. FCR-N i Østdanmark aktiveres inden for 150 sekunder og er et symmetrisk produkt hvor op- og nedregulering håndteres samlet.

Behovet for FCR-D og FCR-N i Østdanmark er fastsat gennem den nordiske systemdriftsaftale. I den nordiske systemdriftsaftale er behovet for FCR-N i hele det nordiske synkronområde fastsat til 600 MW, hvoraf behovet i Østdanmark udgør +/- 18 MW svarende til Østdanmarks andel af det samlede elforbrug i det nordiske synkronområde.

Behovet for FCR-D i Østdanmark fastsættes på baggrund af den totale mængde FCR-D i det nordiske system, som udregnes som den dimensionerende fejl i hele Norden. Der indkøbes i alt +1.450 MW. Østdanmarks andel af FCR-D opregulering udgør 44 MW. Med nye bestemmelser, jf. SOGL, skal FCR-D nedregulering implementeres i Norden i 2022. Det nordiske behov for FCR-D nedregulering er i alt -1400 MW. Østdanmarks andel af FCR-D nedregulering udgør 42 MW. Forsyningstilsynet har påbudt Energinet at afvente markedsstart for indkøb af FCR-D nedregulering indtil den fælles dansk/svenske metode der beskriver det nuværende fælles øst-dansk/svenske FCR-marked er godkendt af Forsyningstilsynet og Energimarknadsinspektionen.

4. Bekymringer for markedsmissbrug

Svenska kraftnät har i deres ansøgning anvendt to metoder, Herfindahl-Hirschman Index (HHI) og Residual Supply Index (RSI), til at beregne markeds-koncentrationen for hvert produkt.

² Godkendelse af anmeldte vilkår og betingelser for leverandører af balancerings-tjenester og balanceansvarlige aktører af den 18. december 2019, sagsnr.: 18/13107

HHI beregnes ved at kvadrere hver leverandørs tilbudte kapacitet i forhold til det samlede udbud og varierer mellem 0 (totalt udvandet marked) og 10.000 (monopol). HHI definerer normalt, at et koncentreret marked har en HHI-værdi på > 2.000 . Ulempen ved HHI er, at metrikken ikke tager højde for udbud i forhold til efterspørgsel.

RSI beregnes ved at justere det samlede udbud med den største leverandørs udbudte kapacitet, divideret med efterspørgsel. Måle tallet giver et forhold, hvor den såkaldte Shiffrin-test tæller den andel af tiden, som forholdet er mindre end 1,1. Hvis kvoten er mindre end 1,1 i mere end 5 % af tiden, anses det for at være et koncentreret marked. Med et forhold på under 1,0 er markedet helt afhængigt af den største leverandør.

Svenska kraftnäts beregninger viser, at markedskoncentrationen er høj for FCR-N og FCR-D, som dermed kan betegnes som oligopoler.

	HHI	RSI andel af tiden under 1,1
FCR-N	3 300	97 %
FCR-D	3 100	99 %

Tabel: Oversigt over målinger for markedskoncentration for FCR-N og FCR-D.

Den kvalitative analyse finder støtte i øget risiko for markedsmisbrug på markeder, hvor konkurrencen er begrænset. Risikoen er desuden særlig stor, hvis der er ingen eller ringe prisfølsomhed, hvilket ofte er tilfældet ved anskaffelse af systemydelser. Der er potentielt flere anvendelser af markedsmisbrug, hvor stiltiende aftale anses for at være en af de mere sandsynlige ved offentliggørelse af individuelle bud. Konsekvensen heraf vil være højere omkostninger til anskaffelse af systemydelser, øget omkostningsbyrde og potentielt reduceret velstand.

5. Offentlig høring

Energinet afholder offentlig høring i perioden fra d. 05.04.2022 til d. 05.05.2022 kl. 12:00.

Høringssvar vedr. Energinets ansøgning bedes sendes på e-mail til Erica Schandorff Arberg på ear@energinet.dk med myndighed@energinet.dk på cc.

6. Analyse af Svenska kraftnäts bekymringer med offentliggørelse af individuelle bud

Der henvises til Svenska Kraftnäts "Ansökan om undantag från publicering av enskilda bud enligt artikel 12.4 i Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 om fastställandet av riktlinjer för balanshållning av el" af. 29-08-2021.